Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

19.4.2016

Työ- ja elinkeinoministeriö
Talousjohtaja Mika Niemelä

VNS 3/2016 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) kiittää eduskunnan tulevaisuusvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto Valtioneuvoston selontekona eduskunnan käsiteltäväksi annetusta vuosien 2017–2020 julkisen talouden suunnitelmasta sekä osallistua asiaa käsiteltävään kuulemiseen.

Talouden haasteet

Suomen taloustilanne on kehittynyt heikosti viimeisten vuosien ajan. Vallinnut matalasuhdanne on ollut pidempi kuin ennakkoon osattiin olettaa. Tämä yhdessä teollisuuden rakennemuutoksen, investointien alhaisuuden, pitkittyneiden työttömyysjaksojen ja väestön ikääntymisen kanssa ovat heijastuneet ja tulevat heijastumaan julkisen talouden rahoitusasemaan.

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen määrän muutos, %

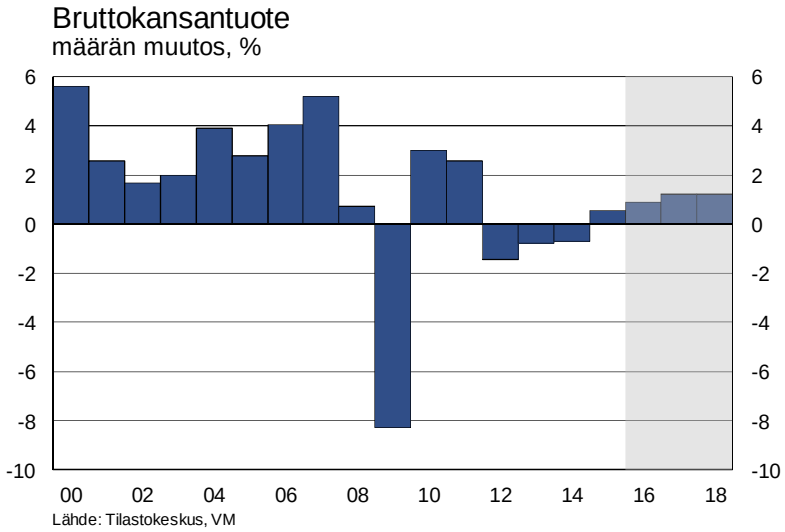

Julkisen talouden rahoitusasema on heikentynyt ja olemme velkaantuneet hyvin nopeasti. Hallituksen talouspolitiikka tähtää velkaantumisen taittamiseen ja kestävyysvajeen kattamiseen. Hallituksen sopeutustoimet vahvistavat julkista taloutta noin 4 miljardilla eurolla vuoteen 2019 mennessä. Käsiteltävänä olevan vuosien 2017–2020 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä ja aiemmin hallituksen

tekemien päätösten myötä julkisen talouden sopeuttamistavoite on toteutumassa. Talouden sopeutustoimien rinnalla kulkee uusien työllisyyden ja kasvun edellytysten vahvistaminen.

Kuvio 2. Valtionvelan kehitys

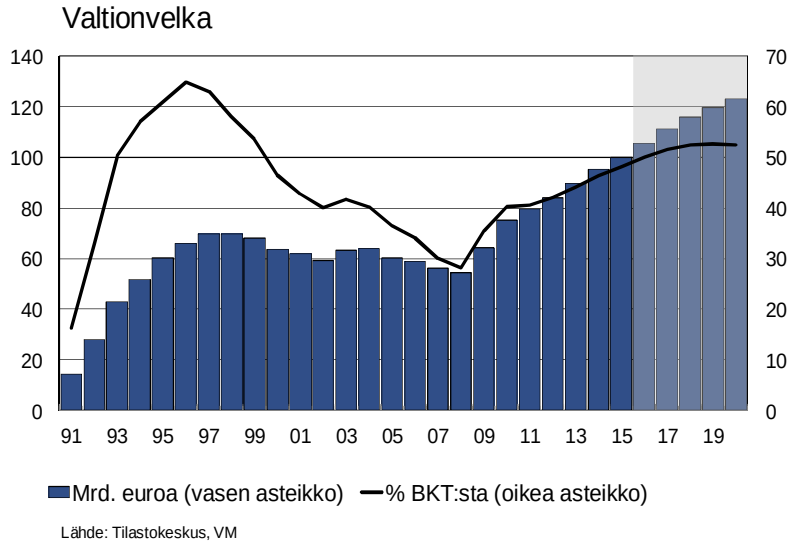

Lähde: Tilastokeskus, VM

Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka osana julkisen talouden suunnitelmaa

Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan määrärahat laskevat kehyskauden 2017–2020 aikana 3 mrd. eurosta 2,7 mrd. euroon. Määrärahojen tason lasku johtuu pääosin ammatillisen työvoimakoulutuksen hankinnan siirrosta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle sekä hallitusohjelman mukaisten säästötoimenpiteiden toimeenpanosta. Lisäksi hallituksen kärkihankkeiden sisältämät lisäpanostukset päättyvät vuonna 2018.

Hallituksen kärkihankepanostukset jakaantuvat kehyskaudella TEM:n pääluokkaan seuraavasti:

- Työllisyys- ja kilpailukyky: 37,5 milj. euroa v. 2017 ja 67 milj. euroa v. 2018
- Biotalous: 56,5 milj. euroa v. 2017 ja 55 milj. euroa v. 2018
- Osaaminen ja koulutus: 20 milj. euroa v. 2017 ja 25 milj. euroa v. 2018.

Kehyskaudelle ajoittuvista kärkihankepanostuksista merkittävä osa – 92 milj. euroa – ohjautuu Innovaatiorahoituskeskus Tekesin käyttöön mm. biotalous- ja cleantech-alojen uusien tuotteiden, palveluiden ja liiketoimintamallien vauhdittamiseen sekä tutkimustulosten kaupallistamisen edistämiseen.

Innovaatiorahoituskeskus Tekesin myöntämisvaltuudet pysyvät muutoin koko kehyskauden samalla tasolla kuin ne ovat vuoden 2016 talousarviossa:
- Avustusvaltuus: 231 milj. euroa /v.
- Lainavaltuus: 147 milj. euroa /v.

Teknologian tutkimuskeskus VTT:n Oy:n valtionavustus on kehyskauden 87,3 milj. euroa /v., joka on 4,4 milj. euroa vuoden 2016 talousarvion tasoa vähemmän johtuen aiemmin päätetystä tutkimuslaitosuudistuksesta, johon liittyen VTT:ltä siirrettiin rahoitusta Suomen Akatemialle käytettäväksi strategiseen tutkimukseen.